

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Strojništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — St. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon štef. 552

LJUBLJANA, dne 16. avgusta 1924.

Telefon štef. 552

ŠTEV. 97.

Otvoritev IV. Ljubljanskega velesejma.

Včeraj je bil svečano odprt četrti Ljubljanski velesejm. Ob navzočnosti najodličnejših gostov, zastopnikov inozemskih držav, državnih oblastev ter predstavnikov naših gospodarskih in kulturnih korporacij in organizacij je predsednik velesejma g. Fran Bonač otvoril slavlje s sledečim pozdravnim govorom:

Čast mi je, da Vas morem, velesejmenjena gospoda, v imenu predsedstva glavnega odbora Ljubljanskega velesejma kar napriscerjeje pozdraviti ob otvoritvi IV. našega sejma.

Predvsem naj mi bo dovoljeno poudariti, kako veliko vzpodbudo pri našem delu nam je dala vest, da je blagovolilo Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander (klici: Živijo kralj!) tudi letos prevzeti pokroviteljstvo nad našo prireditvijo. Iz srca, polnega hvalečnosti si dovoljujem dati duška svoji radosti in navdušenosti z vzklikom: Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander: Živijo! (navdušeni živjoklici so tedaj zadoneli, godba pa je zaigrala narodno himno.)

Leto izza zadnjega sejma je minulo v znamenju težke gospodarske krize. Pomankanje denarja, neznosno drag kredit in nepopolne železniške in carinske prilike so grozile zadati krut udarec zlasti naši obrti in naši, deloma še v razvoju se nahajajoči industriji. Prestala pa je, kakor pokaže letošnji semenj, preizkušnjo nad vse častno. Tako smemo upravičeno zreti z najboljšimi nadami v bodočnost. Kar je bilo slabega, lahko miselno fundiranega na kredit, in kar ni bilo deležno strokovnjakega vodstva, odpada, kar pa je ostalo, se vendar še razvija in napreduje.

Pomagati industriji, obrti in trgovini v mračnih dnevih splošne stagnacije, je ena najvažnejših nalog naše gospodarske politike. Med faktorji pa, ki so poklicani, da sodelujejo pri tej reševalni akciji, je brez dvoma važen faktor naš velesejm. Živo nam je še v spominu, kako poživljajoče je vplival prvi Ljubljanski velesejm na celokupno našo industrijsko obrt in trgovino, ki se je imela boriti takrat s podobnimi težavami kot danes. Želim, da bi tudi letošnja naša prireditev izpolnila vse želje in nade, ki jih stavijo vanjo razstavljalci, in pomagala ublažiti posledice gospodarske krize. Prvotni namen velesejma je bil, kakor znano, dati pridobitvenim krogom spričo velikih povojnih sprememb v medsebojnih političnih in gospodarskih odnosih, sigurno orijentacijo, utrditi stare kupčijske zveze, ustvariti nove ter organizirati izmenjavo produktivnih izdelkov med posameznimi deli nove države. Ti cilji so več ali manj doseženi. Nadaljni, dejal bi, trajni pomen velesejma pa obstaja v tem, da ublažuje gospodarske krize in da po eni strani vrši propagando za naše produkte, odnosno manifestira našo industrijsko moč, na drugi strani pa nazorno predčuje našemu podjetniku nove uspehe in pridobitve inozemske industrije in obrti. Zlasti važna je, kakor sem že omenil, letos prva naloga, in če ji bo velesejm v polni meri kos, si bo stekel nevenljiv zaslug za uvrščenje našega gospodarskega položaja.

Danes je že vsepovsod prodrla zvest, da tudi v naši takozvani agrarni državi industrija ni več vir zasluga drugega reda. Čim več potrebščin bo proizvajala domača obrt in industrija, tem boljša bo trgovska bilanca, tem

boljše valutne razmere, tem večje narodno blagostanje. Vsaka akcija za povzdigo industrije in obrti je eno najuspešnejših zdravil, eno najboljših sredstev za pobijanje draginje, izboljšanje valute. Četudi pa so industrija, obrt in trgovina navezane v prvi vrsti na samopomoč, same nase, na lastno iniciativnost, energijo in sposobnost, pa smemo vendar upravičeno zahtevati, da tudi država s svojim delovanjem pri vsaki priliki pospešuje in vsestransko podpira gospodarske težnje. Ako naj ob tej priliki izrazim kakšne želje gospodarskih krogov, naj bo ta, da bi bilo carinsko vprašanje, ki je za vsako državo bistvenega pomena, skoro ugodno rešeno ter da bi se likvidirali naši deloma previsoki železniški prevozniki. Notorično je, da omogočijo tuji industriji uspešno konkurenco v prvi vrsti izdatno cenejše vozne ceste, ki vodijo v osrčje naše države. Kar se tiče izmenjave blaga in surovin, je osobito industrijsko najbolj razvita Slovenija zbog svoje oddaljenosti od južnovzhodnih tržišč, navezana na železniški promet, zelo prizadeta. Vsem tem težkočam bi mogla priti v okom modra, uvidevna, smotrna tarfina in trgovska politika. Ako bodo delovali odločilni faktorji na ta način roko v roki z gospodarskimi krogi, nam je zagotovljena najlepša bodočnost v naši ljubljani državi. Zato nas tembolj veseli, ko vidimo veliko zanimanje odločilnih vladnih činiteljev za naš Velesejm. Vaša prisotnost, spoštovana gospoda, nam je porok, da bodo naše želje in težnje našle polno umevanje.

Nato je g. predsednik Bonač pozdravil ministra saobračaja g. Sušnika, ki je prispel v Ljubljano, da otvori velesejm v imenu vlade, vel. župana g. dr. Baltiča, zastopnika mariborske oblasti glavarja g. dr. Ipačica, generala Kalafatovića, načelnika ministrstva trgovine g. dr. Todorovića, inozemske zastopnike med njimi g. ministra Šeba, odposlanca praškega sejma dr. Taneka in dr. Mežeka, čast. predsednika zagrebske trgovske in obrtniške šandora Aleksandra, komisarja mesta Ljubljane g. dr. Periča, mariborskega župana g. Grčarja, načelnika oddelka ministrstva trgovine in industrije dr. Marna.

Od ljubljanske trgovske zbornice so bili poleg tajništva navzoči predsednik g. Knez, podpredsednik g. Ogrin ter člani R. Stermecki, Petovar, Lenarčič i. dr. Nadalje je g. predsednik izjavil:

»Vpoštevajoč veliki gospodarski pomen naše prireditve nam je šla kot vsako leto tudi letos na roko direktorja drž. žel., vsled česar izrekam njenim tu navzočim zastopnikom obenem z iskrenim pozdravom svojo osebo zahvaliti.

Naša prireditev je pa bila deležna največjih simpatij in pozornosti zlasti od strani našega vrlega novinarstva, za kar bodi izrečena njenim reprezentantom najiskrenejša zahvala.

Zahvaljujem se s tega mesta posebno še našemu vrlemu delavstvu, ki je s svojim trudom in znojem vzajemno s podjetniki ustvarilo proizvode, ki si jih bomo ogledali danes na razstavi. Naj bi pogled na skupne uspehe jačil zavest solidarnosti delodajalca in naj bi pripomogel, da se bodo energije obeh činiteljev uporabljale vedno samo za produktivne in kulturne svrhe.

Predno pridemo h končnemu aktu

slavnostne otvoritve, dovoljujem si še pripomniti da dajejo napram prejšnjim sejmom letošnjemu sejmu svoj lasten znak ter izpolnjujejo po njem podano sliko splošnega gospodarstva in kulture, posebne razstave, zvezane s sejmom. Te so: razstava, nazvana »Priroda Slovenije«, ki obstoja iz lovske, planinske in ribarske razstave ter oddelka za tujski promet, dalje higijenska razstava, ki jo priredi Zdravstveni oddelek v Ljubljani in razstava plemenskih konj, ki se vrši 24. avgusta.

Posebna radost pa mi je, da imamo priliko občudovati ob našem sejmu umetnost bratskega nam češkega naroda v razstavi, ki jo ob našem sodelovanju priredi Umetniška galerija v Ljubljani in ki obsega dela češkega umetnostnega društva »Manes« v Prahi. Otvoritev te razstave v Jakopičevem paviljonu se vrši danes ob pol 1. uri.

Pozdravljajoč ponovno najprisrčneje vse navzoče, čast mi je sedaj pro-

siti g. ministra trgovine, da blagovoiti otvori sejem.

Minister g. Sušnik je nato kot zastopnik vlade poudarjal, da so bile dosedaj glavne ovire uspešnemu razvoju naše obrti, trgovine in industrije slabo urejene prometne razmere, katerim se je pridružila še skrajno neugodna carinska tarifa. Sedanja vlada bo poskrbela, da bo v narodu provocitalo blagostanje in da se bo gospodarsko življenje lepo razvijalo.

Nato se je vršil oficialni ogled velesejma, ki je napravil na vse navzoče zastopnike najlepši utis. Slišalo se je zelo laskave pohvale glede razstavljenih izdelkov domače podjetnosti, kakor tudi pohvale upravi, ki je znala to institucijo povzdigniti do take višine.

Ob 12. uri je bil velesejm dostopen tudi občinstvu. V kratkem času je na sejmšču mrgolelo obiskovalcev. Ze prvi dan kaže, da je tako moralni, kakor tudi gmotni uspeh velesejma zagotovljen.

Naši razstavljalci.

Puškarna v Kranju.

Puškarna se je ustanovila na združni podlagi pred štirimi leti in se je zadnji čas uredila kot najmodernejša tovarna orožja. V svojem obratu zaposluje 60 delavcev večinoma strokovnjakov-puškarnikov Slovencev iz Koroške in Čehov. Za izučitev domačih delavcev zaposluje zadostno število vajencev. Izdeluje lovske puške vseh modernih sistemov in je tako v ceni kot kvaliteti z inozemskimi izdelki konkurenčna. Njena produkcija zadostuje za tuzemstvo in eksportira svoje izdelke tudi Č. S. R. Poleg pušk izdeluje tudi samokrese in točne malokalibrske strelne puške. Industrija je velike važnosti za naše lovstvo, samobrambo in šport. Omenjamo tudi, da posluje že tri leta v Kranju Državna strokovna šola za puškarstvo, katera izučuje lepo število učencev za to stroko. Izučeni bodo tudi najboljši državni puškarski mojstri, kar je za našo armado največje važnosti. Vendar je bojazen, da se šola letošnje leto zapre, in to vsled malenkostnih plač, katere dobivajo strokovni učitelji. Pozivamo merodajne faktorje, da se za to šolo kar največ zavamejo.

Svečarna J. Kopač & Co. v Ljubljani.

Podjetje je bilo ustanovljeno l. 1890. s sedežem v Gorici, kjer je izdelovalo največ voščene cerkvene sveče, katere so vsled svoje izborne kakovosti polagoma izpodrinile izdelke raznih italijanskih in nemških tvrdk ne samo na Primorskem, temveč tudi v pokrajinah, ki tvorijo danes našo državo. Njeni izdelki so bili opetovano na razstavah v raznih mestih Evrope odlikovani.

Vsled vojnih dogodkov je bilo podjetje prenešeno leta 1916. v Ljubljano, kjer je lastnik g. Jernej Kopač pričel v manjšem obsegu obratovati. Polagoma si je isti svoje podjetje razširil ter s 1. januarjem 1921 ustanovil svečarno družbo, katera obratuje kot odprta trgovska družba pod naslovom Svečarna J. Kopač in drug. Le-ta je podjetje polagoma razširila in izpolnila tako, da zavzema danes med svečarnami naše države toliko glede altarnih, kakor tudi glede vsakojakih namiznih sveč iz stearina, iz raznih kompozicij ter najcenejših parafinskih sveč zelo važno mesto.

Podjetje zaposluje v svojem obratu okoli 40 delavcev in delavk, katero število se v nesezonskih mesecih, t. j. od

januarja do konca julija vsakega leta zniža na polovico. Izdelki podjetja so kvalitativno in kvantitativno na višini, vsled česar se isti z lahkoto razpečavajo, posebno še, ker je podjetje skrajno solidno in se zadovoljuje z najmanjšim profitom. Vodstvo podjetja stremi za tem, da leto za letom zvišuje produkcijo, da na ta način zmanjšuje obratne stroške ter konsekvantno temu tudi cene svojih proizvodov, da zamore uspešno konkurirati ostalim svečarnam širom Jugoslavije, ki so bližnji glavnim konzumnim krajem za sveče. Vsled nadprodukcije v svečarskih proizvodih se bje med svečarnami hud konkurenčni boj, ki se od leta do leta poostruje, pri čemer so svečarne, ki se nahajajo ob periferiji države, vsled visokih železniških voznin na slabšem. Med te spadajo v prvi vrsti ljubljanske svečarne.

Tvrdka izvaža manjše količine voščenihtaltarnih sveč ter stolnih stearinskih v Italijo in Solun, ni se ji pa posrečilo izvažati navadnih namiznih sveč v inozemstvo, ker so surovine, ki prihajajo iz inozemstva v našo državo, obtežene z raznimi anticipatnimi dajatvami državi, kakor državna trošarina, visoka voznina po naših železnicah toliko za surovine, kolikor tudi za izdelke, dalje visoke uvozne carine za razne surovine, ki se v poslednjem času pobirajo in za katerih povrnitev v slučaju izvoza proizvodov ni še nič preskrbljenega.

Pri popolni izrabi svoje kapacitete bi zamogla tovarna izdelati letno okoli 140 vagonov sveč, s katerimi bi lahko sama pokrila nad polovico konzuma naše države, medtem ko znaša sedanja produkcija jedva četrti del označene kapacitete količine.

Kolinska tovarna za kavine primesi

ima na IV. Ljubljanskem velesejmu pri glavnem vhodu na desno prvi, lastni, lepo urejeni paviljon štef. L B 612, v katerem so izloženi prvovrstni domači izdelki. V istem paviljonu se kuha za poskušnjo črna in bela kava pod režijsko ceno. Vsakemu se torej nudi priložnost, prepričati se na licu mesta o izborni kakovosti kolinske kave. — Tovarna tega podjetja je moderno urejena, ima parni pogon s 170 konjskimi silami in kapaciteto 180 vagonov letno. Izdeluje razne vrste kavinih primesi in sicer samo najboljše kakovosti, ter zasluži vsled tega kot domače podjetje vsestranske podpore.

Josip Podbregar, višji revident drž. žel. v p.

Železniške blagovne tarife s posebnim ozirom na našo trgovino in industrijo.

(Nadaljevanje.)

I.

Tarifna politika predvojnih držav.

Kakor je že iz uvoda razvidno, so predvojne srednjeevropske države skušale kolikor mogoče monopolizirati železniške transporte, vplivati na železniške tarife in tako izvajati zdravo tarifno politiko, ki je donosala državi iz naslova prevoznih pristojbin sicer malenkostne dobičke, ki pa je tako trgovino in industrijo znatno ojačila in je vsled tega imela država iz naslova davkov znatne dohodke, kateri so ne samo krili morebitni izpad iz naslova prevoznih dohodkov, nego so pomenjali za državo glavni vir prejemkov, ker je bila trgovina kakor tudi industrija vsled pametne in preračunane tarifne politike visoko aktivna.

Tako je n. pr. bivša Avstrija vsled svoje pametne tarifne politike povzdignila svoj eksport in import preko Trsta (Pulja in Rovigna), kakor tudi preko Reke do take višine, da je mogla tarifarno konkurirati s Hamburgom, Bremenom in drugimi severnimi lukami.

Tako so bile sestavljene posebne tarife za vse prejšnje kronovine avstrijske in ogrske, kakor tudi za inozemstvo, tako n. pr. za Švico, Rusijo, Nemčijo (južni deli) itd. Še celo Berlin je imel direktne tarife s Trstom, tako, da je bilo v relaciji Berlin lahko Trst konkuriral s Hamburgom itd.

Trst je imel celo vrsto (preko sto) blagovnih tarif (Artikeltarife) za najrazličnejše blago tako za izvoz (predmeti iz železa in jekla, tekstilno blago, premog, sol, kemikalije itd.), kakor tudi za uvoz (bombaž, riž, sladkor, kava, arašidni orehi, kokosovi orehi itd.).

Pa ne samo eksport in import lastnih podjetij je ščitila država s pametno tarifno politiko, ampak je znala tudi inozemski prevoz skozi lastno državo ščititi tako, da je lahko konkurirala s italijanskimi lukami, kakor n. pr. z Genovo itd. za promet s Švico, Francosko itd.

Ravno tako je prejšnja Avstrija organizirala paroplovbo potom bivšega Avstrijskega Lloydja in v zvezi s to organizacijo izdelala take importne in eksportne tarife, da je lahko konkurirala z drugimi evropskimi lukami (celo z Marseille) in je s tem povzdignila tako pomorski, kakor tudi železniški promet do nepričakovane višine.

Ali ne samo v importnem in eksportnem prometu je bivša Avstrija ščitila interese svoje trgovine in industrije, nego tudi v svojem internem prometu in sicer na ta način, da je uvedla celo vrsto izjemnih tarif in posebno znižane tarifne postavke, in to deloma v »Privesku k lokalni tarifi«, deloma v svoječasnem »Verordnungsblatt für Eisenbahn- und Schiffahrt«.

Vsi ti ozirom na importno in eksportno trgovino in industrijo so dovedli evropske države do tega, da so v večini uravnavale svojo tarifno politiko v tako smer, da so bile skalkulirane za gotove transporte tarifne postavke tako, nizko, da so za jako neznatno vsoto presegale lastne režijske stroške, da so bile za gotove transporte skalkulirane pod višino teh stroškov, tako, da je imela železniška uprava pri teh transportih direktno izgubo. Pomagala pa si je uprava s tem, da je tarife za blago visoke vrednosti, katero je moglo podnesti dražje transportne stroške, in posebno za komadno robo nastavila višje tarifne postavke, da je na ta način izenačila izgube pri prej omenjenih transportih.

V to svrhu so pustile železnice izdelati od svojih postaj statistike transportiranega blaga, razdeljeno po vrsti blaga (Artikel) in po prevoznih daljavi (km ali cone, kakor je bila pač tarifa, kilometrska ali conska). Na podlagi te statistike je bilo seveda lahko mogoče izračunati (seveda z upoštevanjem izdatkov, takozvanih režijskih stroškov) in na tej podlagi sestaviti tarife.

Kalkulacija ni bila niti posebno težka, ker se je v prvi vrsti kalkuliralo tarifne postavke za eksportno, importno in provozno blago, slednje s posebnim ozirom na konkurenco tujih držav in privatnih železniških prog, in potem šele za tuzemske vagonске tovore (s posebnim ozirom na razna tuzemska podjetja tudi za tuzemski promet) in končno za kosovno blago. Na ta način so se izenačili primanjkljaji na eni strani s prebitki na drugi strani, in se je na ta način bilanca transportnih stroškov in prejemkov tako izenačila, da so bili interesi naše trgovine in industrije varovani, in je bila rentabiliteta železniških prog zagotovljena.

Poudarjam ponovno, da železniške uprave niso in tudi niso mogle iskati visokih dobičkov iz svojega prometa, kar je iz prejšnjih izvajanj neposredno razumljivo. (Dalej sledi.)

KUPUJMO IN PODPIRAJMO
investno
Kolinsko cikorijo
domači izdelek.

Trgovina.

Konferenca glede trgovskih pogajanj z Avstrijo. V petek popoldne se je vršila v posvetovalnici Trg. in obrt. zbornice konferenca med delegati, določenimi za trgovinska pogajanja z Avstrijo, in zastopniki naših gospodarskih krogov. Delegati so prišli v Ljubljano k otvoritvi velesojma in so hoteli pri tej priliki stopiti tudi v stike z zastopniki naših gospodarskih krogov, da slišijo njih zahteve glede predstojajočih pogajanj z Avstrijo. Žal, da se je o želji delegatov zaznalo šele med otvoritvijo velesojma in da se zbog tega ni moglo obvestiti o konferenci več interesentov. Navzoči so bili: načelnik ministrstva trgovine in industrije g. dr. Milan Todorović, inšpektor ministrstva trgovine in industrije g. dr. Milan Lazarović, načelnik ministrstva poljoprivrede g. dr. Velimir Stojković, načelnik oddelka ministrstva trgovine in industrije g. dr. R. Marn, tajnik Saveza industrijalcev v Zagrebu g. dr. Pandaković, tajnik Centralne industrijskih korporacij g. dr. Gregorič, tajnika Zveze industrijcev v Ljubljani gg. dr. Golja in Danilo Gorjup, za Zvezo trgovskih gremijev v Ljubljani g. Fran Zebal. Trgovsko in obrtniško zbornico so zastopali predsednik g. Ivan Knez, zborniški član g. Lovro Petovar ter zborniški tajnik g. V. Murnik in g. dr. Pless. Načelnik g. dr. M. Todorović je potem, ko je navzoče pozdravil zborniški predsednik g. Knez, omenil, da je delegacija s pripravami za trgovinska pogajanja že popolnoma gotova. Na kvestijonerje, katere je ministrstvo trgovine in industrije poslalo raznim gospodarskim korporacijam in tudi posameznim osebam, je ministrstvo dobilo obilo dragocenega gradiva, tako da je delegacija za pogajanja vsestransko pripravljena. — Nova carinska tarifa je že končana in pričakovati je, da stopi že prihodnje dni v veljavo. — Delegacija bo zadovoljna, ako ji bodo poslani od posameznih gospodarskih organizacij strokovnjaki kot eksperti, ker bi ji le-ti olajšali delo pri pogajanjih. G. Lovro Petovar je v imenu štajerskih krogov posebej poudarjal in prosil delegate, naj bi se pri pogajanjih osobito ozirali na izvoz štajerskih vin in konj. G. načelnik dr. Todorović je obljubil svojo vsestransko podporo ter prosil, da bi gospodarske korporacije in organizacije podpirale delo delegacije tudi v teku pogajanj s predlogi in nasveti.

VAN KASTER
CACAO

Glavna zaloga

F. ŠIBENIK - LJUBLJANA

Davki in takse.

Potrjevanje knjig poklenih obrtnih zadrug. V nekem konkretnem primeru je generalna direkcija posrednih davkov z razpisom z dne 5. maja 1924 št. 19.188 pojasnila, da zadruge niso dolžne plačevati takse za potrjevanje knjig po tarifni postavki 167, taksne tarife, dasi ni to izrecno izraženo v tej tarifni postavki, ker je v točki 4., čl. 5., zakona o taksah in v točki 8., čl. 1., taksnega in pristojbinskega pravilnika jasno izraženo, da so zadruge in zbornice oproščene plačevanja takse, torej tudi takse za potrjevanje knjig. — V zadnjem času se postavljajo nekateri davčni uradi v Sloveniji na stališče, da so zadruge (gremiji) oproščene takse le, če jim je finančni minister na posebno prošnjo izrečno priznal splošno taksno prostost. Kakor kaže zgoraj navedena pojasnila generalne direkcije posrednih davkov, to stališče ni pravilno, ker so zadruge (priselne organizacije) oproščene takse že ex lege, kadar nastopajo kot javnopravni organi.

Kolkovanje železniških reklamacijskih vlog. — Zakon in pravilnik o taksah nikjer izrecno ne omenjata, katere vloge na železniška oblastva so proste kolkovine, ampak le izrecno poudarjata, da so gotove vloge kolkovine proste samo, ako jih vlagajo osebe iz inozemstva. Iz tega se je v praksi sklepalo, da so vse vloge tuzemcev na železniška oblastva brezpogojno zavezane kolkovini. Na inicijativno Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani je sedaj generalna direkcija posrednih davkov z razpisom z dne 19. julija 1924, št. 763, izdala tolačenje, da niso zavezane taksi po tar. post. 1. tudi vloge, katere se pošiljajo iz tuzemstva direkcijskim državnim železnic, ako se v njih prosi za pojasnilo o pogojih in višini tarifnih postavk za razne pošiljke. Istotako niso zavezane omenjeni taksi vloge, katere vsebujejo reklamacije za poškodovano ali izgubljeno blago, reklamacije zaradi prekoračenja predajnega roka in povračilo za preveč ali pomotoma pobrano vozarino.

Nova odmera davkov v Srbiji in Črni gori. — Po čl. 78. zakona o neposrednih davkih se odmerja davek v Srbiji in Črni gori za tri leta skupaj. Zadnjič se je davek odmeril v letu 1921 in se v takrat določeni izmeri pobira tudi za leto 1924. V letu 1925. se davek nanovo odmeri, ker so se gospodarske prilike iz leta 1921. toliko izpremenile, da je skrajni čas, da se davki prilagode izpremenjenim gospodarskim razmeram.

AKO PIJEŠ BUDDHA-ČAJ
VŽIVAŠ ŽE NA ZEMLJI RAJ!

Razno.

Koliko premoga je dobila Italija od Nemčije na račun vojne odškodnine. Poročilo odškodninske komisije pravi: V prvi polovici tekočega leta je bilo pripeljanih v Italijo skozi Domodossolo in Chiaso ter iz rotterdamskega in antwerpkega pristanišča približno 2 milijona ton nemškega premoga na račun odškodnine. Mesečno prihaja torej povprečno 335.000 ton premoga. Tekom meseca januarja in februarja se je zaradi položaja v poruhski kotlini množina premoga, uvoženega v Italijo, skrčila, toda proti koncu l. 1923 se je zvišala. V mesecih marcu, aprilu in maju je Italija dobila po 352.666 do 500.000 ton premoga. Junija se je število ton skrčilo zaradi rudarske stavke, ki je trajala skoraj ves maj. Ko se je položaj izpremenil se je število ton, izvoženih v Italijo, zopet zvišalo in je v prvih 15 dneh julija doseglo kakih 330.000.

Ureditev pokojninskega vprašanja bivših deželnih in občinskih nameščenec med Italijo in Avstrijo. — Na podlagi sklepov rimske konference sta sklenili Italija in Avstrija dogovor, po katerem dežele in občine, ki se niso razdelile, plačujejo pokojnine vsem bivšim nameščenecem, tudi tistim, kateri so izgubili službo, ker so si vsled mirovniških pogodb pridobili drugo državljanstvo. V deželah in občinah, ki so se po mirovniških

pogodbah razdelile, pa plačuje pokojnine oni del, čigar državljanstvo je upokojenec dosegel po mirovni pogodbi. Ako bi kateri delov moral vsled tega nositi večja bremena, kakor mu pripadajo po kvoti, po kateri se razdele bremena, se bo na to višjo obremenitev oziralo pri razdelitvi bremen. Ako je dobival upokojenec po 3. novembru 1918 svoje prejemke od oblastva, ki mu jih po tem dogovoru ni dolžno izplačevati, povrne izplačane vsote oni del, ki jih je po tem dogovoru obvezan izplačevati.

Električna — pisarniška — budilna — opominjevalna ura »Mnemossyna« (Boginja spomina). Pred kratkim časom je obogatel trg mehaničnih in električnih aparatov s popolnoma novo budilko in pisarniško opominjevalko, imenovano »Mnemossyna«, katero bodo pozdravljali vsi krogi z veseljem in hvaležnostjo. Na tej ročnoprikladni, ponikljani ali pošrebrnjeni uri iz čiste medije je mogoče določiti naenkrat s celo vrsto kontaktnih palčic veliko število časovnih točk (momentov). Ob teh določenih časovnih točkah začne potem precizno idočega »Anker«-kolesja brenčati budilka-opominjevalka, ki se oglašja v malih prestankih, nekaj sekund trajajočih, katere povzroča navadna žepna električna baterija — brenčanje pa utihne takoj, ako se vzame iz budilke kontaktna palčica. — Budilka-opominjevalka ne rabi nikakega navijanja. — Omenjena ura omogočuje v prvi vrsti vsem mnogo zaposlenim ljudem določiti si naenkrat čas za vse različne in važne pred- in popoldanske opravke. Na ta način budilka zaposlenega absolutno zanesljivo opominja na opravke, za katerega se je že zjutraj odmeril čas. — Lastnik pisarniške budilke-opominjevalke ne more pozabiti, da mora ob določenem času telefonirati, brzojaviti, sprejemati stranke, dajati razne naloge, prisostvovati sejам ali konferencam itd. Med poslovnim časom z brezskrbnostjo opravlja posel za poslom, brez da bi z nervoznostjo pogledoval na žepno ali stensko uro, kdaj mora izvršiti to ali ono važno zadevo, posel. — Jasno je torej, da se s tem živeci razbremenijo in da nam na ta način uradovanje ali nezaposlenost ne razburka in ne uniči duševni organizem. Površnost, nervoznost, nestrpnost pri delu, izgine popolnoma. — Zapusti li uradujoči ob določenem času mimogrede pisarno, jamči mu gotovost pravočasnosti četrtturno signaliziranje, da se odsotni zave nadaljnega poslovanja. — Dobro napravljen kontakt omogoči nadalje zvezo ure z enim ali mnogimi električnimi zvonce v drugih oddaljenějšíh prostorih, s tem se tudi nastavljenca na isti način sporazumi na dani nalog, posel. — Budilka-opominjevalka omogočuje tudi hitro kontrolo paznika. Paznik si mora zabeležiti vsako signaliziranje, njegove beležke pa se morajo ujemati z razvrstitvijo na budilki-opominjevalki. — Kdor je že okusil neprilike, veliko jezo in nevoljo, povzročeno vsled pozabljenosti važnih opravkov, za tega bo nov izum — ura »Mnemossyna« neobhodno potrebna. (Opozarjamo na današnji tozadevni inserat.)

Trboveljski premog in drva

dobavlja

DRUŽBA »ILIRIJA«, LJUBLJANA,
Kralja Petra trg 8. — Telefon 221.
Plačilo tudi na obroke!

Kamnoseška industrija

Alojzij Vodnik

Ljubljana

Stalna zaloga preko 500
nagrobnihih spomenikov
vseh vrst po vseh cenah.
Marmorne plošče za pohištvo, kopalnice, trgovine,
mesnice itd.

Cerkvena in stavbena dela!

Banaško moko in vse vrste deželnih pridelkov **Koruzo Oves**
Pšenico (samo na veliko) dobavlja po najnižjih dnevnih cenah direktno
 iz Bačke ali iz skladišča v Ljubljani
A. VOLK veletrgovina z žitom v Ljubljani
 Telefon interurb. št. 449 Zahtevajte ponudbe! Brzjavljavi: „Volk Ljubljana“

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5

Trgovina s hišnimi potrebščinami,
 emailirano, pločevinasto in ulično
 posodo, porcelanaslo, kameni-
 nasto in stekleno robo.

Na debelo!

Na drobno!

Priporočamo:
Jos. Petelinc

LJUBLJANA,
 Sv. Petra nasip 7.

Najboljši živalni stroji v vseh
 opremah Gritzner, Adler za
 redbinske in obrtno rabo,
 istetam igle, olje ter vse po-
 samenske dele za vse sisteme.
 En gros!

Priporočajo se:

tovarna perila**„TRIGLAV“**

LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 8

Na sejmišču

paviljon „I“ 381

NA VELIKO!

Priporočamo: galanterijo,
 negavice, potrebščine za
 čevljarje, sedlarje, rinčice,
 podloge (belgier), potreb-
 ščine za krojače in šivilje,
 gume, sukanec, vesenino,
 svilo, tehnične decimalne
 in balančne najceneje pri
JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Stara tovarna nogavic in pletenin

M. FRANZL & SINOVI -- LJUBLJANA, Privoz 10

Lastnik: FELIKS FRANZL

Ustanovljeno
 leta 1888

Varstvena znamka

Poštni predal 44
 Telefon 425

Oglašajte v „Trgovskem listu“!

Veležganjarna M. ROSNER & Co. nasl.

VIKTOR MEDEN

v Ljubljani

izdeluje najboljše

likerje,

rum,

konjak,

slivovko,

brinovec,

tropinovec.

Kupuje sadje za žganjekuho.

Telefon interurban šte. 71.

JUGOEKSIM

Trgovska družba, Vekoslav Pelc & dr.

Import

LJUBLJANA

Export

Vegova ulica 9

TRGOVINA

s špecerijskim, kolonijalnim, materialnim blagom,
 deželnimi, poljskimi pridelki, lesom in lesnimi iz-
 delki na debelo in drobno

MERAKL

barve, mastila, lake, klej, email,
 kit in zajamčeno čisti firmež
 najboljše vrste nudi

MEDIĆ - ZANKL Družba
z o. z.Ljubljana
centralaMaribor
podružnicaNovi Sad
skladišče

Tvornice: Ljubljana - Medvode

Na debelo!

Na debelo!

„Jadran“

izvozna in uvozna družba z o. z.

LJUBLJANA, Dunajska c. št. 9

priporočajo po najnižjih konkurenčnih cenah: sladkor, kandite,
 čokolado, čaj, kavo, kavine primesi, riž, olje, kis, kisovo
 kislino, testenine, sveče, petrolej, bencin, strojno olje, mlo:
 jelen, Srna, Gazela, Zlatorog, pralni prašek, pralno sodo itd.

Povsem konkurenčne cene. Zahtevajte ponudbe!

Telefon interurban št. 115.

Naročajte „TRGOVSKI LIST“!

Novost! Senzacionalna ura Novost!

„MNEMOSYNA“

špecialna električna budilka in pisarniška opominjevalka.
 Izključeno vsako pozabljenje! -- Vpliva pomirjevalno na
 živce! -- Izgovor „Prepozno“ ne eksistira več! -- Meha-
 nizem ure največja dovršenost!

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

A. Pinter,

Slovenska Bistrica
 Slovenija. — Telefon št. 4.

Franc Szantner
 Ljubljana

Trgovina čevljev ter
 špecialna tvrdka za
 ortopedična in anato-
 mična obuvale. Spreje-
 ma vsa naročila za
 čevlje po meri in po-
 pravilo.

Oblastveno koncesijonirani mestni tesarški mojster

Josip Kregar

LJUBLJANA, Cesta na Kodeljevo 2

izvršuje vsa v njegovo stroko spadajoča dela in sicer
 vodne in nadtalne stavbe ter umetno tesarstvo. Prevzame
 po danih kakor tudi lastnih načrtih zgradbo mostov, jezov,
 hiš, vil ter razne gospodarske in industrijske stavbe,
 stolpne strehe, kupole in cerkvena ostrešja, balkone, vrtno
 utice, verande in stopnice.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporočajo

**špecerijsko
blago**raznovrstno žganje
moko

in deželne pridelke

raznovrstno

rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo
 in mlin da dišave s elek-
 tričnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Najboljše

„Pfaff“ šivalne
stroje

po ugodnih cenah in plačilnih pogojih
 priporočajo

IGN. VOK, Ljubljana

Sodna ulica št. 7.

Telef. št. 233.

Telef. št. 233.

Tvrdba

T. Mencingeršpecerijska in delikatesna
trgovina na veliko

Ljubljana

Sv. Petra cesta šte. 43

in

Komenskega ulica št. 24

priporočajo prvovrstni bohinski sir,
 salami, ribje konzerve, prekajeno
 šunko in meso pripravljeno po
 praškem načinu. — Lastna pra-
 žarna za kavo z električnim
 obratom. — Velika zaloga ru-
 dninskih vod.

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić in drug

= Ljubljana =

Bohoričeva ulica 24

I, 410
MotvozI, 410
Vrvi**Anton Šinkovec, d. d., Grosuplje**I, 410
MrežeI, 410
Lanena konoplja**Popolnoma varno naložite denar v
Ljubljansko posojilnico****r. z. z. o. z., ki posluje v novopreurejenih prostorih
v Ljubljani, Mestni trg št. 6.**Hranilne vloge in vloge na tekoči račun obrestuje najugodnejše ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. — Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvu. Daje tudi **TRGOVSKE KREDITE** ter sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev.**J. KOSTEVC
LJUBLJANA****Sv. Petra cesta šte. 4**

Zaloga prvovrstne kakovosti manufakturnega blaga češkega, angleškega in francoskega izvora. Glavna zaloga pirotskih preprog; dalje vse vrste preprog Srpske tovarne tepiha v Vel. Bečkerek.

Telefon št. 538.

Račun ček. zav. 11.228.

AVTObencin, pnevmatika, olje, masl, vsa popravila in vožnja. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi **Jugo-Avto, d. z. o. z. v Ljubljani.****Veletrgovina Osvald Dobeic,**Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 9
priporoča svojo bogato zalogo raznega dišečega in brivskega mila, zobni prašek in pasto »Kalodont-Elida« ter vse druge galanterijske predmete po najnižjih cenah.**Tovarna za papir in lepenko****I. Bonač sin Ljubljana**

Čopova cesta 16

izdeljuje vsakovrstno

lepenko

in

ovojni papir

Specijaliteta tanki klobučni papir.

Prvovrstno blago!

Nizke cene!

SIEGEL & DRUG

D. Z. O. Z.

**TKALNICA PLATNENEGA
I BOMBAŽNEGA BLAGA****SVITAVY**
(Č. S. R.)**WIEN****LJUBLJANA**

DUNAJSKA C. ŠT. 31.

Paviljon H 298.**Telefon 719.****Prva žebliarska in železookrtna zadruga v Kropi in Kamni gorici**

Pisma: Žebliarska zadruga, Kropa (Slovenija).

Brzjavke: Zadruga Kropa.

Telefon interurban: Podnari 2.

Žebli za normalne in ozkolirne
železnice
Žebli za ladje, črni ali pocinkani
Žebli za zgradbe, les itd.
Žebli za čevlje
Spojke za odre in prageSpojke za ladje in splave
Železne brane
Zobje za brane
Kljuke za podobe, zid, cevi,
žlebove itd.
Vijaki z malicamiPodložne pločice
Malice
Zakovice za tenderje, kolle,
mostove, sode, pločevino,
kolesa itd.
Vijačni čepi — Verige**Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorcih in risbah najceneje.
Ilustrovani ceniki na razpolago.****Priporoča se**veletrgovina špecerijskega in
kolonijalnega blaga, raznovrst-
nega žganja in spirita**Gregorc & Verlič****Ljubljana****Zahtevajte cenike!**

Brzjavke: Grelič.

Telefon šte. 246.

**ANT. KRISPER
LJUBLJANA, Glavni trg****Proizvaja in eksportira na debelo** razne vrste **čevljev** za otroke, deklice, dečke, ženske, moške, navadne in fine kvalitete. Za delavce posebno močne izpeljave. Komode (hišne čevlje) in gamaše po brezkonkurenčni ceni.Oddelek za **galanterijsko blago** na debelo. Pletenine, čipke, sukanec, vezena, razne čevljarske in krojaške potrebščine, jedilno orodje, šolske potrebščine, krtače itd. **Eksport zobotrebcev**, adjustriranih in v zabojih.**Zidarske**
in**slikarske
čopiče,**
vsakovrstne ščetketer razna omela
nudiTovarna ščetk in
čopičev**A. REBOLJ****Medvode**

Preska 32, (Slovenija)

**THE REX CO.
LJUBLJANA, Gradišče 10****Najstarejša in največja specialna trgovina
v Jugoslaviji s pisalnimi, računskimi in kopirnimi stroji,
razmnoževalnimi aparati, pisarniško opremo in vsemi tozadev-
nimi potrebščinami.****TELEFON ŠT. 268.****USTANOVLJENO 1906.**